

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

859

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Snježana Bagić, predsjednica Vijeća te suci Mato Arlović, Davor Krapac, Ivan Matija, Duška Šarin i Miroslav Šeparović, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Duško Mrduljaš iz Splita, kojeg zastupa Lovorka Vilenica, odvjetnica iz Matulja, na sjednici održanoj 19. ožujka 2015. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se odbija.

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

O b r a z l o ž e n j e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Podnositelj je podnio dopuštenu i pravodobnu ustavnu tužbu protiv presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj: Revr-1699/10-2 od 21. prosinca 2011.

Tom presudom odbijena je podnositeljeva revizija protiv presude Županijskog suda u Rijeci broj: GŽ-4774/09-2 od 7. travnja 2010. (u daljnjem tekstu: drugostupanjska presuda), kojom je uvažena žalba tuženika ACI d.d. Opatija i preinačena presuda Općinskog suda u Opatiji broj: P-781/04-67 od 22. travnja 2009. (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda), na način da je odbijen podnositeljev tužbeni zahtjev kojim je tražio utvrđenje da nije dopušten izvanredni otkaz ugovora o radu koji je tuženik dao podnositelju Odlukom o otkazu ugovora o radu od 26. studenoga 2003. te da radni odnos podnositelja kod tuženika nije prestao.

Drugostupanjskom presudom također je preinačena i odluka o parničnom trošku na način da je podnositelju naloženo da tuženiku isplati parnični trošak u iznosu od 21.752,00 kn.

Prvostupanjskom presudom prihvaćen je podnositeljev tužbeni zahtjev i naloženo je tuženiku da u roku od osam dana vrati podnositelja na radno mjesto voditelja javne nabave. Tuženik je obavezan da na ime izgubljene zarade podnositelju isplati iznos od 568.384,10 kuna s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom, i naloženo mu je da podnositelju naknadi parnični trošak u iznosu od 92.866,40 kuna.

2. Ustavni sud je pribavio spis Općinskog suda u Opatiji broj: P-781/04.

II. PRESUDE I RJEŠENJA U PODNOSITELJEVOJ PRAVNOJ STVARI

3. U konkretnoj pravnoj stvari tuženik je nezadovoljan zloupotrebom podnositeljevog prava na kontinuirano bolovanje (od 30. prosinca 2002. do otkaza ugovora o radu, s prekidom od 1. rujna 2003. do 6. listopada 2003., kada je podnositelj na vlastiti zahtjev koristio godišnji odmor, nakon čijeg isteka je i dalje bio na bolovanju) izvanredno otkazao podnositeljev ugovor o radu. Tuženik smatra da je riječ o očitoj povredi obveze iz radnog odnosa. Okolnosti njihovog međusobnog odnosa pobliže su opisane u presudama i rješenjima donesenima tijekom parničnog postupka, a koja prileže parničnom spisu.

Općinski sud u Opatiji je presudom broj: II-P-26/04-13 od 4. svibnja 2004. odbio podnositeljev tužbeni zahtjev. Iz obrazloženja te presude slijedi da je radničko vijeće tuženika dalo suglasnost na namjeravanu tužnikovu odluku o izvanrednom otkazu podnositeljevog ugovora o radu. Sud je u obrazloženju naveo:

»Utvrđenom činjenicom sud smatra da tužitelj nije tuženika izvijestio o tome da će sudjelovati na izborima za zastupnika u zastupničkom domu hrvatskog sabora te da tužitelju nije odobren neplaćeni dopust sukladno čl. 226. st. 1. Zakona o radu već je tužitelj u izbornoj promidžbi sudjelovao u vrijeme kada se je nalazio na bolovanju.

Sporna činjenica je da li pojavljivanje u predizbornoj kampanji za izbor zastupnika za Hrvatski sabor za vrijeme bolovanja predstavlja tešku povredu obveze iz radnog odnosa na način da nastavak radnog odnosa više nije moguć.

Sud smatra da sudjelovanje u izborima za vrijeme bolovanja za zastupnički dom Hrvatskog sabora predstavlja osobito tešku povredu obveze iz radnog odnosa. Ovo iz razloga što je uvriježeno mišljenje o bolovanju da je čovjek bolestan, da nije sposoban za rad i tada miruje ili provodi rehabilitaciju, ili odlazi na specijalističke preglede. Sud niti u jednom trenutku, niti jednom riječju nema namjeru osporavati opravdanost bolovanja tužitelja. Međutim, sud smatra da tužitelj tada treba izbjegavati javnost jer je drugim zaposlenicima kod tuženika poznato da tuženik ne radi kontinuirano 11 mjeseci jer je bolestan. Postavlja se vrlo jednostavno pitanje na koji način uvesti radnu disciplinu kod tuženika kraj činjenice da jedan zaposlenik ne radi 11 mjeseci, a istovremeno se pojavljuje kao i nositelj nezavisne liste koja je objavljena u dnevnom tisku, a također se pojavljuje i na HTV na predizbornom skupu. Ovakav postupak tužitelja je po shvaćanju suda nemoralan jer to nije neko kratkotrajno bolovanje od nekoliko dana kada bi bilo logično ako se netko kandidira za izbor zastupnika u saboru da će ulagati i povećane napore da sudjeluje u predizbornoj kampanji. (...) Tužitelj je praktično za razdoblje predizborne kampanje imao pravo na naknadu za vrijeme bolovanja iako bi sukladno odredbi čl. 226. Zakona o radu imao pravo na neplaćeni dopust u trajanju od najviše 15 dana. (...)

Međutim, sve i da se ovo podvede pod nepoznavanje prava i ovog čl. 226. Zakona o radu sud smatra da je tužitelj osim pojavljivanja na HTV i sudjelovanja u predizbornoj kampanji, najveći propust učinio što se nije javio direktoru tuženika da će sudjelovati u predizbornoj kampanji. Sud smatra da je to onaj minimum ispod kojeg zaposlenik prema poslodavcu ne može ići.«

Županijski sud u Rijeci je rješenjem broj: GŽ-3456/04-2 od 13. listopada 2004. ukinuo navedenu prvostupanjsku presudu zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te predmet vratio sudu na ponovno suđenje. Prema stajalištu Županijskog suda u Rijeci, prvostupanjski sud trebao je upotpuniti dokazni postupak u smislu dokazivanja je li riječ o zloupotrebi podnositeljevog bolovanja i je li tuženik trebao podnositelju omogućiti iznošenje obrane, ili su postojale okolnosti zbog kojih to nije bilo opravdano očekivati (članak 110. stavak 2. Zakona o radu, »Narodne novine« broj 38/95., 54/95., 65/95., 102/98., 17/01., 82/01., 114/03., 123/03., 142/03., 30/04. i 68/05.).

3.1. U ponovljenom postupku pred prvostupanjskim sudom, u kojem je provedeno i medicinsko vještačenje podnositelja po specijalistu medicine rada, donesena je presuda od 22. travnja 2009. kojom je usvojen podnositeljev tužbeni zahtjev.

Prvostupanjski sud nije prihvatio mišljenje medicinskog vještaka i utvrdio je da podnositelj nije počinio osobito tešku povredu obveze iz radnog odnosa te da sudjelovanjem u predizbornoj promidžbi nije zloupotrijebio bolovanje. Sud je također utvrdio da podnositelju nije omogućeno iznošenje obrane prije izvanrednog otkazivanja ugovora o radu i da u konkretnom slučaju na strani poslodavca/tuženika nisu postojale okolnosti koje bi opravdale takvu uskratu.

Drugostupanjski sud je presudom od 7. travnja 2010. preinačio prvostupanjsku presudu na način pojašnjen u točki 1. obrazloženja ove odluke. Prema stajalištu tog suda, prvostupanjski sud je utvrdio sve odlučne činjenice ali je pogrešno primijenio materijalno pravo jer utvrđene činjenice predstavljaju zloupotrebu prava na korištenje bolovanja, a konkretne okolnosti slučaja upućuju da od tuženika nije bilo opravdano očekivati da podnositelju omogući iznošenje obrane.

U obrazloženju presude Vrhovnog suda istaknuto je da se zloupotreba bolovanja utvrđuje prema okolnostima svakog pojedinog slučaja, a da je u konkretnom predmetu »utvrđeno da je tužitelj zloupotrijebio institut bolovanja, jer aktivnosti kojima se bavio tijekom bolovanja nisu mogle pridonijeti njegovom ozdravljenju i bržem